

Կ. Յ. ՓԸՆՈՍԵԸՆ

ԵԱԽՕՏ

ԻՄԹԻ ՀԱՆՐԱՆ ԻՄԹԻ ՀԱՆՐԱՆ

Կ. Բ. Ն.

Իրան
Արևայ Ալպոյանեանի
Կանխիկ — Եարար

ԻՄԹԱՆՊՕՂՏԷ

ՄԻՀԷՆՏԻՍԵԱՆ ԹԱՊԻԱՆԷՄԻՆՏԷ ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՏՈՒ

1864

Իրան
Արևայ Ալպոյանեանի
Կանխիկ — Եարար

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

1931

PHYSICS DEPARTMENT

UNIVERSITY OF CHICAGO

1931

Կ. Յ. ՓԸՆՈՍԵԱՆ

ԵԱԽՕՏ

1330

ԻՄԹԻ ՀԱՆՐԱՆ ԻՄԹԻ ՀԱՆՐ.

Կ. Բ. Ն.

Հրատարակչություն
Սարգսյան
Կոմիտե

ձեռք
1237

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ Տ Ը

ՄԻԻ ՀԵՆՏԻՍԵԱՆ ԹԱՊԻԱՆԵՍԻՆՏԵ ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՏՈՒ

1864

W. G. THOMPSON

1868

W. G. THOMPSON

W. G. THOMPSON

1868

W. G. THOMPSON

W. G. THOMPSON

1868

211

Սէփնին Փանոսեանկար , սէփնին Փանոսեանըն
Թէվապիսի . միլէթինէ վէ մեզհէպինէ շէքք վէ զեւ
օլան Փանոսեան վէ էմալէրի սիզէ պիրէր Փանօս մի
ապի պիր բլլգ օլուպ կէճէնին զուլմէթ վէ գարան
լըզնաա պիրէր մահիթապ օլմուշ կիպի սագիլ վէ մահ
զուէ եիւրէքլէրէ Թէսէլի վէ պուրուշմուշ աննկարա
հուզուր վէ ասայր օլուրլար : Եջլէ իսէ եազրգ , եա
զրգ , աճընաճագ Թէէսիւֆ իտէճէք հալ : Եյ սէֆիլ
գոյունկար վէ գուզուլար , ինսիզ պիր շէօլտէ եա պիր
գարանկրգ տօլաչրգ օրմանտա փերուշան եայրմըշ ի
քէն պիր գաչ չնկրտագ սէսի սիզէ գլավուզ օլուպ
եօլ կէօսթէրտիլի հալտէ՝ չօպանկարընրզ արգանրզտա
սիւքլէթ էտիպ սուա տուրմուշ վէ պէլքի ույգուսուս
ույուշտուրուճու նէսիմէրիիլէ միւֆէրրի՛՛ օլուպ հա
ճէթսիզ վէ պիրա գայտ տուրտուգլարընտա , նէրէլէր
տէ օլտուզուսուզու վէ նէրէյէ սէյիրտիպ Թէվէճճիւհ
էթտիլինիլի նասըլ ֆէհմ էտիպ աննայապիլլիլմ : Փա
գաթ էիւրէյիմ տուրմագ , սիզ պէլքի պիլիբսիինիլ եա
Փանոսեանկարըն հակառակորդլարը , եա Եջմիածնահան
Թարաֆկիրլէրի , սիզէ սիւալ իտէրիմ : Շու Փանոս
եան վէ անըն ըէֆիզլէրի հանկը միլէթին ազալարըն
տան տըրլար , նէ մեզհէպէ Թապի տիրլէր . Ֆիքիրլէրի
նէ , նէթիճէլէրի նէրէտէ տիր . զաննրմաա պուշարըն
ճէմիսի սիզէ նամալիւմ տիր : Վագաա պու կիւնլէր
տէ Արօհական մէճիսին Թապ ու նէչը էթտիլի պիր ըւ
ոալէ ուզագտան եախօտ տօլայրտան (անուղլիլ) ան
նատըր քի պու մագուլէ քիլիլէր քէնտի քիլտէսինտէն
տէլիլ , իլա օնուսն հակառակորդ տըրլար , եախօտ նան
րահաաա տըրլար , աբարպաաան տըրլար , աբարիլլ տիր
լէր , գայիւղլիւն տըրլար , Եւայը վէ զայրֆլարը վէ
մագսըմլարը ալտատան վէ զէհիլլէյէն պիր օյ տըրլար ,
վէհասըլ ըէսալէի մէզքիւրիւն էն սօնուստա Սանեյիւ

ը- կամ վեժելը- Տօր փնասակար կամ անկերպարան զասալ զլաու գ-
 արընը աննաթարըրը : Լաքին միլեթին իչինտե պուռն
 արը թանրմայանլար վե հենիզ սեվենլեր տախի վար .
 էջլե էվաալարա էջլե տե անա պապա , վե էջլե անա
 պապայա էջլե տե էվաալար տեյիպ կեչելիմ մի : Քա-
 գաթ պու մագուլե էվաալար հենիզ գուճագլարտա
 սագլանըլ քյօրլար վե պե սլենիպ օլե ջիւլթօրլար վե թէէսիր-
 լերիտե օլուջօր . աճապա շեջլե մեէմուլ օլունամազ մը
 քի պուռնլար էյեր վալտե լերինի էօլաիւրիպ քենտի-
 լերի գուրթուլաճագ օլուրսալար , հիչ տեյիլ իտե քա-
 թովիլերէ գարշը իքինճի պիր Արհմ օլապիւրերէ : Ախ ,
 նեֆասնիէթ , խոտաա վե ուղալթա , սիղե սեվենլերի
 նե գարանլըզ օրմանլարա վե նե ինսիզ շեօլերէ վե նե
 տերին կիրտապլարատագ ալըր կեթիւրիւրիւրսիւրզ .
 խըրսը վե զարեղլի քիշե գարշըսընտաքի իլե պերապեր
 քենտի խարապընա իգթամ կեօսթէրմեզ մի . խասմի խօր-
 լանըն վե եարալանսընտա քենտի էօլու միւ հաճաթ տեյիլ

Եւ էրմենի միլեթինին Էջմիածնական թապիր օ-
 լունան գրամընըն Մովսէսլերը վե Ահարոնլարը , սիզ
 տուրուրքէն , նիչն Կորիս միտալե քիշելերէ քիլտե լերի-
 նիզլի թէրք իաիւպ , խորանրըն արգասընա շեքիլուզ
 կիզլենիրսինիզ , քիլտե լերինիզ Մովսէսին Ահարոնուն
 չաորըլարընտան ազ միւգատաէս մի տիրլեր . Փե տեր-
 ուղաչըն հիչ պիր հիւքմ ու գուվեթինե , քեւամ
 ուղաչըն հիչ պիր հիւքմեթ ու պատրեթինե վե Բուհ
 ուղաչըն հիչ պիր ըջլե վե աթեշինե իշագլըղընը
 էօգմու : Հաշմ : Պիր գաշ անուղալի վե րարգամ սեօղեր-
 լե պօրճուռնուղու իճըա էթմիշ սայլըրմիւրնըզ : Սիզ
 զայլեք կեօրիւնտիւքճե տիւշմանլար գուվեթ ալըր ,
 սիզ գօրգագ կեօրիւնտիւքճե խատիմլեր ճատարէթ ա-
 լըր , սիզ սուս օլտուգճա հակաաակորդլար սե սլերինի
 էիւքսելտիրլեր : Իշտե հեմեն Բուրվտուլարը էլինիք
 տեն շեքիշտիւքմեքտե տիրլեր , Սաղաւարտլարընըզ գաթ-
 մագտա , օգեսալերինիզ չըգարթմագտա , Կարգընը-
 զը ալմագտա , Աթուլարընըղտան աշաղա ալմագտա

վել՝ ճասը րէզիւ պէթնամ էտիոյ ինսանդք շիրքէթին տէն տախի գօլուպ սիւրկիւն էտիոյ՝ իզինկպի թօղու նուզու տախի մահվ ու նապէտիոյ էթմէք ճահթ ու իգթամընտա տըրլար :

Փանոտեան վէ էմալէրինէ գարչը չըգարոըղնըղ ղըրհլար սիւահլար վէ օրտուլար հանկըր տըր : պունլար ժիպական վէ անէրէոյի քիլիսէտէն գօրգմաղլար , վէ քէնտիլէրինին տախի սըղընարղը օ տուր . պունլարա գարչը պաշը քէսիք եախօտ պաշըղ պիր գահրաման տախի չըգարըղ կէօթէրմէնիղ տախի քիֆայէթ էթմէղ . պաշը քէսիք Գողիաթտան քիմ գօրգար : Արիմիղին պինամուս վէ ֆիթնէի ֆիճուր թապիր էթտիլենիզ ճիւհէլարը խայալ կիպի շէյէրտէն իւրքիւպ կէրի շէրիլմէղ : Աշիքէար տէյին պանա . պունլար սիզին քիլիսէնիզին էփաալարըմըտըլար եօքսա տէյիլ . էփաալարըլըսա սիզտէ օլ զիւիւմտէ օլ էֆքեարտաարնըղ , օնլարըն րէֆիքէրիսինիզ , սիզտէ ծըլարըն թապի օրտուղու հիւքմիւն ալթընտաարնըղ , վէ պունու մէմուլ իտէմէմ . եօք էյէր էջլէ տէյիլ իտէ , նիչին ծըլարտան եարօրմ վէ իանէ ալըր կիպի ծըլարըն ղըրհլարընը , օնլարըն սիւահլարընը գուլանըրտընըղ , ծըլարըն իճատ էթտախի մաքնիալարըն ճէնքիւ շիրսինիզ , իւզէրինիպտէ այըր պիր նիչան գուլանմաղընըղ . նիչին օլ տիւնէալիլ ֆանտարըն կէօղիւնիւզէ կէօրիւնէն գարանըղը տաղըթմաք իսթէրսինիզ , վէճասըլ նիչին ծըլարըն աղըղլարընը գուլանըրտընըղ : Մէջլէին պանա , անպարթիւն տէտիլէրինի քի անպարթիւրթիւնա խըրմ ալըր , Լուսաւ Լօրիչտէնմի էջրէնտիսինիզ , եօքսա Լուսաւ սրեալըղ տէյէնէրտէնմի , աղպային եկեղեցի տէտիլինիզ Կաթօղիկէ եկեղեցի մի տիր եօգսա Չարըրըն եախօտ սէքիղինճի Հէնրիկալարըն ճէպը էթտիլիմիտիր . աղպամիպ եկեղեցի տէտիլինիզ Քրիստոսուն եկեղեցիսիմի տիր , եօքսա Նէրին իհթաս էտէճէյիմի տիր , օլ կէօրիւնմէմի շէնէվիճատ հուտուտուղ քիլիսէ տէնիլէն կէլմիշ Մէսիանըն մը տըր , եօքսա կէլէճէք Մէսիանըն

Ածրբում, ածրբում օլ Հեղիւնքին հալինէ վէ օլ է վրտարբը նա միւ տահանէ ճի փե տէրլէրին սե ֆիլ նէ թիժէլէրինէ :

Հէնիզ աննայամարնեղ մը բի Փանտեանլարրն Ֆիբրի վէ նէ թիժէլէրի նէ տիր . կէրչի նէ թիժէլէրինէ էրէ մէյէ ճէրլէր , արդիւլէրինէ նաիլ օլամնայաճագլար . լաբին չի Ֆայտե . օլ թէ հիլքէլը սե ֆէրին է օլունաա վէ թէրբինտէ , Նաիոլէ սնսւն Մոսկոֆ սահրայարրնտա պը բագարբը ճէնաղէլէր միսիւլիւ , չօզ լէշէր իւղէրինէ պասրպ չընայաճագլար : Եագլընլարտա Բալիլիի իլ ճըս ճըսիւնէրը -- Հայո -- իլ ճըսալիւնէրը խաի իլէ թապ ու նէշը օլան պիր բէսալէնին 29 ունձու սահիֆէսինտէ էրմէնի միլլէթինին պիր դըմմընըն թասվրի միւշա հատէ օլունտուղունտա , բիմ վայ տէմէլ օլ միլլէթէ բի պու մագուլէ Փանտեանլարրն իճատ էթտիլի թաւ բիգ իւղբէ աշխարհականլըգտան հոգեորուղա չըգմաւ զա մէճպուր տուր , վէ տահա պէթէր , ճիսմէ բուհ վէրէճէք եէրէ , բուհու տախի ճիսմէ թէպտիլ խտեր . վայ օլ միլլէթէ բի բուհանի կիւրիւհիւ աշխարհական կիւրիւհիւնտէն տերս պլաճագ դըտար հագիլը վէ ալ չագ կէճնիւլիւ տիր . վայ օլ միլլէթէ բի Փանտեանլարրն պայրաղընըն ալթընտա՝ ընլարրն պորուլարրլա բէնտի սէսինիտէ գարըշարբըր : Պէն օլ գարըշըգ սէսլէրին իչինտէ շու աթիւղիւր սէտալէրի այրտա էտէպիլյօրում . “ Էյ Փաթրիք հաղրէթլէրի , սէն պիր աղ սուս օլ պիղ սէօլէյէլիմ . սէն աթոռտա էա շու բէօ շէտէ օթուր բահաթ էթ , պիղ հէր շէյի սրասրնա գօրուղ . (իլէրի կիտէլիմ) . սէն իչէրբի օտտա էլլէն տէ , պիղ սանա խապէր վէրիլիլ . (տահա իլէրի կիտէլիմ) . սէն գօնաղընտա օթուր տա պիղ սէնի չաղը բըրըլ , և սայր ” : Պուրաճըգտա Մանրիւլթըրրն Ֆրանսըղ փաաիշահը Լուդովիկոտա օյնատըլարը օլուն վէ էնձամընտա պաշընը բէսմէլէրի Ֆիբրիսմ տիւշէր : Մասլահաթ պաշը վիւճուտտան այրմագ տըր : “ Պաշ օլունն ամմա , տէրլէր , պիղէ կէօրիւնմէսին ” :

Իշթէ կէօրիւնիւր (Կեանիլ) բիլսէյէ սալթ պիր

կէօրիւնմեզ պաշ գօծուըսուըս հարտէ, ոչ կէօրիւն
 մեզ պաշըն տախի թէէսիի մահվ օյսւր գալբար. ինչ
 տէ պիրեք պիրեք շնորհքբար էքսիլիր, աուպար ֆերաւ
 աթ կէլնիք, խորհուրդբար ղեատէ կէօրիւլււր մէ կիւ
 տերէք գալբար, պէօյիւն Փանոսեան գալբար Պասկ
խորհուրդունու իպթալ իթմէք իսթէր, եարն օպիրի
 գալբար Միրտու թիւն մէ Դքոզմ խորհուրդունու մէքս
 էթմէյէ չարըր. օ պիր կիւնտէ Ապաշխարու թիւն մէ
 Հարրդու թիւն խորհուրդու պիհուտէ կէօրիւնիւր մէ
 սոււնարըն էմալէրի Էւրդատա վար տըր տէյիպ բրօ
 թէսթանլար էօրնէկ պընրը : Սրա Կարգ խորհուրդու
 նա կէլիր. մէ ապը շմախտէն ճէօմաաթ պաշխարչ
 քահանայդք տասընը էլէ այմայա, քարտղու թիւն մէ
 քարդապետու թիւն մէմուրիէթիի քէնտիսէ սէքլէսթ
 բօ էթմիշ կիախի կէօրիւնիւր. Փանոսեանըն թարբիրինէ
պինաէն ճէօմաաթըն չօղու քահանանըն պատարագընը
կէօրմէդ. մէլնարը քիլիտէլէրէ պիրլիքտէ քահանա
բարը սոյմագ արղիւլէյէնլէր տախի սուլունուր : Աեր
 ջին օծում տէրսէն, կիւճպէլա պիրաղ թանրմայա մէ
 իսթիմալ օլունմայա տաշրտը, օ տահա չախուդ ֆի
 ցաղ օրունապիր :

Փանոսեանբարն մաթլուարթլարը սու էօլտս տըք
 տէմէյէ ապ չէքիմէյէլիմ. կէրչի շմախիլք բէսմէն
 ապթ ճէնագէլէր պիղլիմ սիր, եանի միլէթին թէնի
 պիղլիմ բուհու սիղլն սիր տէմէյիլէ պէօլմէյէ փայլաշ
 մայա պաշարբար. սպաիր քէգալք պէօլիւպ փայլաշ
 մագ միւրատընտա սըրբար, միլէթին ճանընը թէնիւ
 տէն այրմաղա եանի էօրիւրմէյէ թիւրլիւպէթիւր
 լիւ ֆէնտիւր սուղագբար գուլմամագտան ֆարիղ կէլ
 մէղէր. մէգհէպի էաէպ ու ախագտան այրբւպ, թա
 պիաթըն վէրախի էօրիւ Աքահըն վէրախի էօմիւր
 տէն, թապիաթըն իթթիղալարընը մէ օրէնքէրիի Աւ
 րահըն թէնապիհլէրիստէն մէ օրէնքէրիստէն, մէլնարը
 քէնախի ագրլարընըն եախտ րէզօնարընըն քէչֆ ու
 իլնամընը պլահանի յայտնու թիւնըրտան էիւքսէք մէ

պարս վէ ալիմ վէ ալիզ վէ սափլ թու թարազ ճէտ
 մնաթա վէ թէ վէբէլի ճէ օմնաթա « Պիլէ թափլընըն »
 չարըրազբարը հալտե , էօթէսինի սիզ ալթըզ միւթա
 ընա էտին ես էքսինի միլէթինին հագեոր և Տարմաոր
 էրմնի-թեանը անյանաւոր ըլլալու առաջ Աստուծոյ ու Տարբ
 իան ուխտ ընող Եկեղեցականը = Եօք , էյէր իսթէրսէնիզ վէ
 պէլբի ֆաղիւլէթ սոյարսանըլ եանի ներդամսո-թի-ն
 ֆաղիւլէթի , սրագըն ֆանոսեանլարա քի սրբապիղծ
 էլլէրի իլէ քիլիսէլէրի երգըզ մէքթէպլէր վէ քէնտի
 արղիւլէտիբլէրի ուսիլտե մէքթէպլէր եափաընլար , քա
 հանալարը սոյոււնլար վէ չօճուդլարը կկտարսինլէր ,
 քէնտի ինսանի իլլմէլէրի իլէ մաքսըմլարը պէջիւտիւպ ,
 քէնտի իսթիհանլարընտան կեչիբիլ ճիամանի վէ թա
 պի դու վէթլէրի իլէ միլլէթէ ֆաղիւլէթլիւ (°) աղա
 լար վէ միլբիէ հիւքսիւլէ իսմէթլիւ (°) զէվճ վէ զէվ
 ճէլէր վէ ֆամիլեալար վէրսինլէր . պիւր էլլէրինտե գազ
 մա վէ օպիբիտե մալա կէրջէքտէն տու վարձը միսալի
 միլլէթին գալէսինի երգմաք նիլէթիլիլէ եափըզ վէ
 եափմաք նիլէթիլիլէ երգըզ միլլէթի իլլբլէթսինլէր ,
 էիւքսէլթսինլէր , բըբլթթարըսըսըլար վէ մութլուլու վէ
 մէսուտ էթսինլէր : Նէ գատար գապիլիլիլ շէլէր . ֆա
 գաթ պալը կէորիւնմէզ վէ նամէճուտ միւսալի վէ
 միւսպահ պիւր վիւճուտուն խոյալի միւճիւզաթլարը
 վարբա , հէնիլ կէորիւնմէմիլ վէ ուֆուգա (հորի
 զոնա) չըբմամբը գուլուգըլու երտըղլարա պէնղէր :

Հէր նէ տէրսէլէր տէսինլէր . դապահաթը շախ
 տան ումու միլէ , ֆանաթեանտան քէնտի մէզէպտաշ
 միլլէթինե տէվը իտէճէք սէպէպլէր տախի հօգասն տէ
 յիլ : Հէր միլլէթտե վէ հէր մէզէպտե ֆանոսեանլար
 կիպի վէ պէթէրլէրի տախի պուլունապիլլըր . լաքին ա
 ճապա միլլէթին վէ մէզէպլին թարղընտան մը տըբ քի
 չօք տէֆա օլ մազուլէ չար ֆայլտիլը-թեան օլանլար
 ճապպի թաալա հազրէթլէրինին կիզլի պիւր գատրիւ
 լէ ուլգուտա օլանլարը օլանտըմալա , չօք տէլարը
 ճէտարէթլէտիբլէրի , էիւքսէլլէրի ալ վէնտիլլէրի ,

Ֆիլիբրէրի աջմաղա վէտիւն օլմուշտուրար, գալար քի
 էջմիածնահան էրմէնիլեր . . . : Աէ պաղէն Կննիտուն
 շէօփիւնիւնտէն էրմաս տա պուլունապիլեր . պաղէն
 խիլաֆ երզընթըրընն իչինատ սահիհիլը գըրընթըր
 տախի գարըշմը օլապիլեր . պու Փանսուեան իչին միւ
 սալի վէ միւպահ (անտարբեր) պիլը շէյ տիր . քէնախ
 իչին եէթիլեր քի պիլը շէյ եագըն, քէհատըր տօլ
 սուն, պիլը շէյ սիյահլանարն : Փագաթ սէնին քէօր
 գարանըղընտա, եա Փանսուեան, պէն պիլը բըղա ու
 մուա էթմէյէ մէճպուր օլուրում . սէնին խիլաֆ նու
 մունէլէրինտէն սահիհ պիլը էստըն վար օլմապընը ֆէհմ
 խտերիմ : Տայրմ հագսըղ տախի տէյիլ սին . հագսըն
 վար շիբայէ թլէրինտէ, օրէնքիմիղ եօգ, դաննու մուղ
 եօգ, սըրամիղ եօգ, թէօրէմիղ եօգ, եօլումուղ եօգ,
 թարիլիմիղ եօգ տէտիլինտէ . (հէմ ֆրէարըրընա տի
 նիմիղ տէ եօգ տէյէխաին, տահա վիատէ սանա ինա
 նըրըրում . վէ պու ըալահաթը միւհիմմտէն վիատէ
 միւհիմ պէօլը վէ էրզէմ պիլը մատտէ տէյիլ մի) :
 Փագաթ օլ նիգամը ճէտիտ իւլէտարնտա ունու թաուն
 մու, Փանսուեան, մէղհէպտաշ միլլէ թիլինն բուհու
 թէն եախօտ բըթթէսթան վէ թէնինի ֆրէնք եախօտ
 քաթպիլի էթմէք արղիւլէտիլին վաղթ, ունու թաուն
 մու քի սէնին պաղընա տա պիլը հալաճում չըգապիլեր .
 կէօրիւնիւր քի սէնին Ջարարիալարտան Պօղոյարտան
 վէ կարապետիլրտէն գօրգուն եօգ . էյի եա . սըլթըն
 գալի խտ պրագ քի սէնի տէ գամըլարընար :
 եօգ, էյեր մէղհէպտաշարընա պու սէնին բէֆօրման
 քէմալէն զարարըղ կէօրիւնիւրտէ, ժու տա պիլմէմ
 Սէնին արղիւլէրինտէ խայրիահ հիստէլեր տէ միւշա
 հատէ օլունուր . պէլի . լըքին նէ ֆայտէ քի կէօլիւն
 կէօյտէ տիլին եէրտէ տիր . պօշունա չալըլու չապա
 ըանմա . օլ շիբնէ օլ էլպիսէլէրի վէրմէղլէր, օլ կէլիւ
 նէ տէ օլ կիւվէյիլի վէրմէղլէր : Գալար քի քաթպիլի
 լէրտէ կէօրտիլիւն Օրինամատեանըրը, կաննապիլը
 լէրի, պարղու թիւնըրը, նիգամըրը, սըրալըրը վէ

Թեօրէլէրի, Թեմիւղլիքիւրի վէ լեթաֆեթլէրի, պա-
տարագլարը վէ վաղարը, վե՛լնասըլ ֆագլիլեթի վէ քե-
մալիլեթի, սէնին էմալլէրինին Թէէսիլի իլէ օլմուշ
զանն էտէրսէն չօգ էաղլլըսըն: Սէն Նափուլէն քօա-
լարընը մաթլուպ էտէյօրսուն, սէն քի նէ Նափուլէն
նուն վար, նէ տէ Բօրթալիլէրին: Օրէնք, գանուն,
էյի շէլլէր. լաքին մուգատտակէսի նէրէտէն. իքթի-
տար հիւքիւմէթ քիմտէն, իպգա, իսթիքրար, սիճիլ
հանկը մահալուէն, պէյան վէ նէշը նէրէտէն, նէրէտէն
իճրա, տէ վամ, քեֆալէթ . . . :

Պանստեան, կէօրիւնիւր քի քաթօլիկլէրին օրէնք-
լէրինի, նիղամլարընը, ֆագլիլէթլէրինի. քեմալլեթիւ-
նի սէվէյօրսուն (իսթէր իսթէմէղ), պէլքի քաթու-
լիկլէրին մէղհէպինի տախի սէվէյօրսուն (իսթէմէյէրէք),
ֆագաթ քաթօլիկ միլլէթինի . . . նասըլ: Ֆրանսըղ
քաթօլիլինի սէվէն (պունու սէվտիլինէ չօգ իսպաթ-
լարըմ վար), նասըլ օլապիլըր քի քէնաի Էրմէնի օլա-
րագ Էրմէնի քաթօլիլինի սէվտիլին, Պու տա վար քի
սէնին իլէն հէր շէյ պիւր էլաթտըր, նասըլ քի սէն տա-
խի հէմէգատըր պիւր Գատրին էտօխտէ պիւր էլաթ
կէօրիւնիւրսուն. միլլէթի մէղհէպի էօթէյէ պէրիլէ
սափուրտուղուն վագթ, սէնին սախի էօթէյէ պէրիլէ
վաւրուլուպ չարիլըմայաճաղընա պիւր էմիլիլէթին վաթ
մը տըր. գըրըպ տէօրտիւյիւն վագթ, սէնին սախի
գըրըլուպ տէօրիւլմէյէճէյինէ քեֆալէթին վաթ մը:
Չիւրիւք Թախթայը ախէրինէ մալ էտիպ քէնտին
չիւրիւք գանաթարըս ուլմաղա նանըլ ճէտարէթլէնիլը
սին. պիլմէղմիսիլիքի պիւր շէյ նէ գատար էիւքոէքտէն
տիւլէր իսէ օգատար զիտտէ փարչալանըր: Պու սէնին
հաճաթընտա օլմայըպ, աճապա նէ գատար սէվինիպ
մէմուն վէ մէսրուր օլարագ Իմիկանըն նէլլինէ գա-
րար վէրաին, վէ նէ գատար տա Աֆէրին ալըն: Ար-
գանտան կէլէն սիւրիւ պիւր չընկրտագ սէսինտէն Թէք-
րար օյանըպ սէվինմէյէ պաշար, իլթէ ջրուանա պիւր
Որմիլիգ տօղտու տէյէրէք, լաքին պէն տէրիմ քի պա-
տա Արհմն տըր:

Փանոսեան, նասրը տիւշիւնեմէտին քի սէնին մէզ
հեպտաշ միլէթին իմթիհանա քրիթիքայա կէլմէզ,
հիշ տիւշիւնեմէտինմի քի սէնի տէ պիդ քրիթիքա էտէն
պուլունուր, սէնին միլէթինի, սէնին մէզհէպինի,
սէնին ախլազընը, սէնին Ֆիքրինի, սէնին կիւլէնտի
յին թահրիքաթլարը, սէնին ինանտըղն զաթլարը տա-
խի իմթիհանա չաղըրան պուլունապիլը :

Չաննը ածիգանեմտէ պալատէ թահրիք օլան պէնու-
լէրտէն օգուլանըրմըզ Փանոսեանըն նըսֆընա աշնա
օլտուլար (իսթէր օնուէն բուհունա տէ, իսթէր ճիւ-
մինէ, զիրա պու շախտա իքիսի պիրիպիրինէ գարըջգ-
տըր) . կէլէլմ օպիր նըսֆընա :

Գօրգմա, Փանոսեան, գօրգմա սէնին գըտար վազ-
թըմըզա ճէօմէրտ վէ պիհուտէ զահմէթլէրէ էլիմիզ
աջգ տէյիլ, պիր չիֆթ սէօղիւ եիւզ սահիֆէ իլէ կիւճ
պէլա իզհար էյլէյէպիլիպ, սէնի իլէ պիրիքտէ օգու-
լանըրմըզը տախի թաճիզ էթմէք իսթէմէյիլ :

Ֆրանսանըն նամտար միւլէլիֆլէրի Փանոսեանըն
թէէլիֆինէ իմզարամագ արղիւլէր կիպի օնուէն էթրա-
ֆընը սարմըշ, տէմէք օլուր քի էրմէնի միւլէլիֆ ֆը-
րանսըզձայա աշնա օլույօր, վէ օնըրըն էարտըմըլա
իմթիհանա կիրիչիօր : Պունտա աշիքեար կէօրիւնիւր
քի պիղիմ միւլէլիֆ ֆրանսըզ թէէլիֆաթընըն էն
քէօթիւսիւնտէն տախի էյի պիր մանա չըգարաձագ եե-
րէ, էն էյիսինտէն տախի ֆէնա մանալար չըգարմազա
ձահո իտէր վէ իսթիտատը տախի վար, պէն իսէ սալթ
եըլանըր իչին իչիթմիշ իսիմ քի թաթըլ թաթըլ օթ-
լարը վէ չիէքլէրի չիսէյիպ տիշէրինին արատընտա զէ-
հրէէ թէպօիւլ էտէրլէր : Իշթէ քիթապըն իւք եիւ-
զիւ էախօտ տըլ եիւզիւ : Իչ եիւզիւնէ կէլէլմ, էա-
նի իմթիհանըն ճիլալը եիւզիւնէ :

Հէր եէրի, հէր քէսի, հէր միլէթի, հէր մէզհէ-
պի վէ հէր իլմի քէնտի կէօղլիւյիւ իլէ կէօրէնէ նէ
տէյէլիմ, հէր քէս էօրէնտիլինէ, կէօրտիւյիւնէ, տույ-
տուլունա, պիլտիլինէ կէօրէ տիւշիւնմէյէ մէձպուր

տուր . վէ Թէէլիֆ Ֆիլքրին այնապէս օրտուղու հարտէ ,
 Թէէլիֆ կէօսթէրիւր քի միւէլիֆի հիւզ պիւր շէւ , հիւզ
 պիւր եհր կէօրմէմիւ , հիւզ պիւր միլէթաէն տէրիւ , հիւզ
 պիւր մէղհէպ , հիւզ պիւր ախլագ , հիւզ պիւր հուգուգ , հիւզ
 պիւր նամուս Թանրմաղ վէ հիւզ պիւր իլիմ պիլմէզ . էօլէ
 օրտուղու հարտէ պիւղ քէնտի իլէ նամուր գօնուշապիւ
 լիւրիւ : Քէնտի շիզմէսինտէն եօգարը պիւր Թասլիլրին
 քրիթիքարնա ել վուրտուղունտա Թասլիլրինին հագ-
 գը եօգ մը եիւղ շէվիլի Վ պիֆէրվա քրիթիքարը գօլ
 մայա : Պարէ Ֆրանսա մէքթէպէրին պիւրինին իմթիհա-
 նընտան կէշմիւ զլա , պէլքի պիւր իքի քէնտիսէ ճա-
 յըղ մատտէլքտէ օլ դատար իսմըղ վէ նատանըղ
 կէօսթէրմէղ իտի : Պու մատտէտէ Փանոսեան , սէն
 պիւր Ֆերմանարը մէմուրա պէնղէրսին , եախօա տօք
 Թորարըղ պիւր հէքիմէ պէնղէրսին , փէք փէք եղաճը-
 տան պօզմա պիւր հէքիմ սին . լըքին տէյէճէքսին քի
 մէմէքէթիմիդտէ պու տա կէշէր . պունտա հագըղ սըն :
 Տէմէք օլուր քի հասթան էօլիւմճիւ տախի տէրիւ իտէ
 սէնին եէտինտէ էօլէպիլիւր :

Հայար , սէվնին , Փանոսեան Տատեան ամիրայը
սարայթար , նէ տէյօրում , իշտէ քէնտի իֆթիտար ի
տէրէք իւսթիւնէ պիւր տիքիլի Թաշ տիքտիլինի կէօս
Թէրիւր : Եջմիաճնական Հայար , արթըք սիւքիւթ է
 տիւղ գէտէր էթմէյին . իշտէ Փանոսեան Տատեանը
 Թէքրար Եջմիաճնական աւազանընա սօգար , վէ վէւ
 վէսէ էթմէյին , քէնտիսին քահանաըղ հիւքմիւ տէ
 վար . (մէսէլա Բրթթէսթանլարտա աշխարհականըր
 քահանայարա փէք եագըն տէրիլէր մի , նասըլքի քա-
 հանայարտա աշխարհականլարա) . վէ ճէնաղէլէր աշ-
 իտարհականլարըն տըր տէյի տալայա դալգըրըրնտա
 շիւփհէսիզ միւթէվէֆանըն ճէնաղէսինի Թէքրար սու-
 յա սօգմաղա Ֆիլքրի օլմուշ օլմալը , վէ պունու տա
 Բու մլարտան վէ Երմէնիլէրէ մապէսղէրնտէ անպիւր օ-
 լան Բու մլարտան Թահսիլ էթմիւ տիւր աէյէլիմ մի :
 Փանոսեան , կէլ իլէրի էօրէնտէ սօնըրա էօրէթմէյէ

պաշտ, թօփուլ պիտոյին գուտուր պուշուք Ֆրանսորդ
 ճա պիր լիսանընրա չըգրդ միլլէթլէրէ վէ Փաթրիքիսա-
 նէնէ տէրս վէրիս շէյ էօյրէթմէյէ պաշտաորդըն հալ-
 տէ, տէմէք իսթէրսին քի « Պէնսէն զիտտէ մէղհէսը-
 տաշ միլլէթիմտէ շէյ պիլէն եօգ » : Պունա միլլէթին
 ճէօլլադ վէրսին . եօգ էյէր տէրսէ քի սէն էն մալլւ-
 մաթլըսը վէ էն իլլմտարը, էն լէղուադէտի, էն բա-
 նասէրի, էն ճարտասանը, էն փիլիսոփասը, էն իրու-
 լադէտի, էն աստուածաբանըն, օլ վադթ տէմէք
 օլուք քի մէղհէստաշ միլլէթինտէ պունլարըն հիչ պի-
 րի եօգ . վէ պիզ պունու պէօյլէ նասը գապուլ իտէ-
 լիմ : Սէնին Փաթրիքիսանէն իքինձի Յայտարարու թիւն-
 տան իլք Յայտարարու թիւնուէն զայրփըղընը աույուպ
 սէս չըգարմամայր խոհեմու թիւն սայարը հալտէ սէն
 մէղհէստաշարընըն նէղտինտէ անխոհեմ ինսաֆարդ
 վէ թէտպիրսիլ սայըմաղընըն Վժթիհանընըն սահիֆէ-
 լէրինի սուլի զանն շէքք ու շիւփհէլէրլէ, սըքալարընը
 թահմինլէրլէ վէ լուղէթլէրինի մուխալէֆէթլէ վէ
 պիւթիւն քիթապընը միւնսագըղ բիւզիտարարու տօլ
 տուրուպ հալպայ ուչուրտուղունտա վէ հավատա
 պիր պինա գուբմանըն ճահթ ու զայրէթիւնտէ պու-
 լունտուղունտա : Շէօյլէ քի սէնին պու թիւէլիֆինի
 օգուտուղումա մտոպլարտա օգուտուղում Տարտա-
 րոտուն իշինտէ էպէտի պիր ճէղպայ գաթլ օլմուշ Սիզիֆ
 թապիր՝ օլունան պիլ սէֆիլին հալի ֆիքրիմէ տիւշտիւ .
 մէրգում աղըր պիր թաշ պիր եիւքսէք տաղ թէքէսի-
 նէ չըգարմաք զայրէթիւնտէ պուլունուպ, եօրուլուպ
 թէրլէյիլ եուվարըյա եուվարըյա թաշը տաղըն թէ-
 փէսինէ եագըշտարըպ, սօն գուվլէթիլի վէ սօն նէ-
 ֆէսինի թօփըյըպ հէմէն եէթիշտիմ տէմէյէ գալմադ
 թաշ ալը եուվարընըր վէ թէքրար տաղըն պաղըն-
 տա քէնսալիի պուլուք . թէքրար չըգարըր, թէքրար
 աշաղա եուվարընըր, պու էպէտի զահմէթի Փանու-
 եանըն իւղէրինտէ տախի կէօրտիւլումտէ նասը աճը-
 մայըմ :

Եւ զի փանոսեան , նապրւ աննատայրմ ասնա . եւ նիւ
 տէն Բարոյտիւնըն այրբէնդիմինտէն պաշլամայըլը .
 մէզնէպ իլմինին իլը եիւզիւնտէն վէ ճէմի ֆէնն ու
 ֆիւնուելարըն իլը սըրասընտան պաշլամայըլը քի սա-
 նա լազըսորը աննատայիլէյիմ . իմաստուն օլմատըզձա
 միւսթադիլ իմաստ օլաճաղըն շիւպնէտէն միւսթաղնի
 տիր : Ֆադաթ սէնի իլէ գօնուշմաբ սալթ շու եօլտա
 օլապիլը քի սէնին թութաուղուն թարիգ իւզէ սէ-
 նին մէզնէպտաշարընըն չքտարաղը Յայտարարութիւ-
 նը իմթիշանա չէքէլմ . գալաք քի մէզնէպտաշ միլէ-
 թիւն օլ Յայտարարութիւնը տախի մէճպուրէն եազ
 սըղընը պէյան խտեր վէ իքինճի Յայտարարութիւն իւ-
 զէրինէ մէյտանտան կերի տուրուք . օլ ճիշէթաէն
 մէվճուտ տալատա քէնտիւնի ֆասլ էթմէյի ինտաֆարգ
 լըգ սայարըլ : Սանա տա շու էօյիւտիւ վէրէպիլըրիգ
 քի պիրազ կիթ մէզնէպ իլմինէ վէ իլմի իլաշիւէ , իլմի
 հադգա վէ սայրը ֆէնն ու իլիմէրէ աշնա օլտա , սօն-
 րա իրի իրի տողրամայա պաշլա : ԱՖ պույուրուքսուն
 աճնա , կիւճէնմէ ֆանոսեան , թահրիրաթը միւնիմ
 մէնէ պինայէն զաւանութիւն նէ օլտուղունու տահա
 պիլմէյօրսուն . Խորհուրդլարըն նէ օլտուղունա , նէ
 գուվիթլէրի , նէ ֆարգլէրի վէ նէ նէթիճէլէրի օլ
 տուղունա աշնա վէ վուգուֆ տէյիլսին . քէնտիւնին
 պուլութլարտան թօփլամըշ զիւիւմիւնէ սապիթ օլը-
 րապ , տողրույու կիլըլիպ վէ իսիւաֆը օրթայա գօյուպ ,
 իսթէտիլինէ պէյէնտիլին թարիֆաթը վէ մանար վէ-
 րիպ , արզիւլէտիլին պահար սուտուք պույուրուպ իլէ-
 րի կէթիլիյօրսուն : Իլմի մանթըղըն սալթ խմինի պի-
 լիյօրսուն . զիրա մէպատիտէն (սկզբունը) սէնին իս-
 պաթ խտէճէք մատտէնի թաստիգ էթտիլին վազթ ,
 մէզբիւր մէպատիտի սէնին մատտէնտէն թասթիգ վէ
 թահրիգ իտէյօրսուն , (ճէօմաաթըն աղնամաղ եա) :
 Իլէրի կիտէլմ . իսպաթ էթմէմիշ պիր մէպտէտէտէն
 թահրիգ վէ միւգարրէր շէյէր հուղուրա կէլիյօր սէ-
 նին միւճիւգաթըր գալէմինտէն , թասաճիւպէ շայան

պիտի մտրիֆէթիմտէ շուքի իֆթիրա ետիպ գտպա-
 հաթը թուծայօրսուն, ետիստ իֆթիրա և տիպ էօյէ-
 յօրսուն: Պունարը հանը բարպտիանտան թահաիլ
 էթաին. Եպիկուրեանն, Սիեպտիկեանն, Աիւնիկեանն.
 . . . Բիլիսեանն վէքիլսէլէրին ապընա, հուգուգունա
 վէքարգլէրինն վէթարաֆէյն հուգուգարընա ապա
 աշնալըղն վէմալիւմաթըն եօգ: Պունարա օրէնքի
 գաննու սէն վէրիպ սէն սիճիլ քէսէյօրսուն. պու խա-
 յալի հիւքիւմէթի քիմտէն նէրէտէն պուլտուն ալ-
 աըն: Իլէրի կիտէլիմ. նէ սէվալիյն նէ տէ սէվալիյն
 քիլիսէյի թանլօրսուն, շիւնքի ագըն էրմէյօր քի Հ.
 Սարգիս ետիստ Այվաղալքի ետիստ Գալֆաեանլար
 կիպի քիլիլէր օգատար վագթ Հոսմէական օլտուգ-
 տան սօնղրա Եջմիածնական օլտալիլրէրտէ, Տասեան
 կիպի պիր զաթ օգատար վագթ Եջմիածնական օլ-
 տուգտան սօնղրա նատըլ օլտալիլրէր քի Հոսմէական օլ-
 տուն: Փարգաթ շունա ագըն էրէր քի Հոսմէական վէ-
 Եջմիածնական քիլիսէլէրինի պիր հուգուգտա վէպիր
 տէրէճէտէ տաիի թուծտուգունու զվագթ Հոս-
 մէական Հ. Սարգիլէր վէ Այվաղալքիլէր վէ Գալ-
 Ֆաեանլար քէնտի քիլիսէլէրինի ըտ էտիպ թանրմա-
 յըպ վէ ինքեար էտիպ (ուրանալօլ) ախէր պիր քիլի-
 սէյէ դաւանութիւն վէրտիքլէրի հարտէ Արօնական ի-
 րաւունքա գարը կիւնահ իշէմէղէր, լաքին պիր
 Եջմիածնական մէղքիւր մուամէլէտէ պուլլունտուգը-
 վագթ կիւնահ իշէր վէ կրօնական իրաւունքա գար-
 ը կիւնահ իշէր. աճայիպ աստուածաբանութիւն,
 աճայիպ տրամաբանութիւն: Փանոսեան, սահիֆէլէրի-
 նին զալաթլարը պիթմէղ քի: Հոսմանըն վարգապետու-
 թիւնըրընը Եջմիածնական վարգապետութիւնըրը-
 յըպ պիր վէ միւսալի թուծայօրսուն. շուրաճըգտա
 օլ վահշի ետպանի արապըն հիքեպէսի ֆիքրիմէ կէլըր
 քի ֆուրսաթ պուլտուգը կիպի շէհրի պրագըպ տա
 աթալարընըն օրմանլարընա սէյիրտիր գաշար: Պաղը
 Բաթալիլէրին աստուածաբանութիւնըրընը իսլահ է-

տեճէք գլտար գանաթլանըրսըն . տին մաատեօի օլմա
յանը տին մաատեղէրի իլէ գարըշարըրպ , եէնի կէօր
տիյիւնու էսկի արըշարըրն ագայիտ վէ նիզամլար իւզըն
էօշիւպ պիշտիխն հաղտէ նասը սէնի նատան վէ չօբ
փա միւ հէնտիս չաղըրմայըմ : Տէօլլէ թի քիլստէտէն ա
յըրամայան քիշիէ նէ տէշիլմ : Հռոմա քիլստէսի Ֆը
րանսըղ տէօլլէթի իլէ գարըշարսա , միւսթաղիլ աստ
ուածաբանլարըն կարծիքլէրի տէ ումումի քիլստէնին
հաւատոյ վարդապետու թիւնլարըրլա գարըշաճադ արս :
Գօնուլան էասարն ճէմիսի տէ ետլան , խիլաֆ , դալաթ ,
էաննըշ օրոսըրու հաղտէ դարարլարըն ճէմիսի տէ օնա
քէդալք օլմազմը :

Փանոստեան մէզհէպ թանըմայօրսուն տէրսէմ հագ
դըմ եօգմու : (Կերըն սիղին կիպի ալիմլէր մէզհէպի
պաղէն գօյուելլարընտա , պաղէն ճէպլէրինտէ վէ պա
ղէն չըղտանլարընտա թաշըրլար վէ ապա եիւրէքլէրին
տէ թաշըմայըպ հէքքէտէ իսթէտիլի մէզհէպի պախշ
իտէրլէր . վէ մուալէքտէ գալիշ եիւրէքլէրինէ գամըշ
տէնէքլէրլէ մէ թանէթ վէրմէք արղիւսիւնտէ վէ շիւ
միշ պէնլէրինի նէվէճատ կաղարլա կէքի սագլամագ
ճահթընտա տէվամ իթմէքտէ տէրլէր) : Պիր զաթ
Քաթիլիկ եախօտ Էջմիածնական օլմուշ եախօտ էօշ
միւշ օրոսըրունու բուհանի մէհէքմէսինտէն եօգ
սա միլքիէ մէհէքմէսինտէն սօրուպ աշնա օլմալը , քիլս
տէտէն մի եօգսա Փամիլէատան սիւալ էթմէլի , աշ
խարհականտան մը եօգսա եկեղեցականտան թաթիզ
էթմէք կէրէք , եա Քաթիլիկ , Հռոմէական , Էջմիած
նական , Լուսաւորչական , Տին , Մէզհէպ , Քիլստէ , . .
լաֆղարընը գալորը վէ օնլարըն հուտուտունա պագ
պամա , եա եօգսա պրագ քի եկեղեցականլար սիճիլ
քէսսինլէր . Պէղէր Եֆէնտիլէր Պապը Ալիտէ , վէ Քա
հանալար վէ Եպիսկոպոսլար Քիլստէ գափուտունտա
տուըմալը տըրլար : Ըու տա վար քի Պապը Ալի տաիի
պու բուհանի հուգուգու թանըր վէ Փաթիլէրլէրէ
պու բուհանի հիւքիլի վէրմիշ վէ սալթ բուհանի հու

գուգու թանրը վէ միլբիւե հուգուգու չօգտան պե-
րիւ մահվ օլմուշ տուր , վէ խապերինիլ եօգ : Պոււն
տա հագգրմ եօգ մու սենին հանիլը միլլեթտեն օլտու-
ղունա տախի շիւփհե էթմէյէ : Սենին մեղհեպտաշ
միլլեթին տախի միւթեվէֆայը քիլլեթէյէ թեպլմ վէ
քահանայարա եհալէ էթմիշ իքեն , սեն տահա ինսու
էտիպ տերսին քի պեյլէ պիր բուհանի մատտետե բուհ-
պանլարտան ըսա աշխարհականլարա տահա զիտու է
նանմալը . եանի տեմէք իսթերսին քի Փաթրիք եախօտ
պաթողիկոս հաղբեթլերի տախի տէյեճէք օլսա քի Տաու
եան քաթողիկ էօլտիւ , սեն ինանմայաճագարն , զիրա
Տաուեան հաղբեթլերինին տօսթլարը վէ ագրանլարը
էջմիաճնական էօլտիւ տէրլեր : Վեօրիւնիւր քի պու
սեպեպե մէպնի Փարիզ Արքեպիսկոպոսուունն գրսա
վէ տալայը քեսէն թելլըրաֆընա , եանի « Տաուեան
Պօղոս Պէյ քաթողիկ էօլմիւշ տիւր » խապերինէ խա-
պերին եօգ կիպի տուրուրսուն : Սենին գալէմինին
թահթընտա օլանը պաղընըն ալթընա տախի ալմայ
ումուտ էտերսին . մեմուրիլէթլէ ալընմըշ եէմինի մե-
մուրիլէթսիզ ճէլպ օլունմուշ պիր լաֆղըլա բուպար
էտիպ սօնուտարսինէ տահա զիտու էթիպար վերսի-
յին հալտե նասըլ տեմէյիմ քի սենին տալտտան շե-
րաաթտան վէ մեմուրիլէթտեն տախի խապերին եօգ .
եա եօգսա ըէրիւպլլէքեն , տեմօքրաթ , քոմիւննիսթ ,
րատիքալ , ժաքոպէն վէ սայրըլարընա պիրտեն պէնղէ
մէք իգթամընտասըն :

Պիր ալ տահա քեհաթլայարմ մեզբիւր իմթի
հանը : Փանտեան , սենին իլմի բագամտան վէ իլմի էրգ
տեն տախի խապերին եօգ . 3 միլլոնըա 200 միլլոնուն
ֆարկընը աննայամայօրսուն . քաթողիկ մեղհեպլնուե
150 միլլոն թեվապի վար տեախիլնուե , սալթ Եւրոքա-
տա օգատար օլտուղընու պիլմէյօրսուն . Ամերիգատա
Աֆրիքատա վէ Ասիատա օլան 50 միլլոնտան զիտուե
քաթողիկ նուֆուսու հանիլը տէնիղէ աթարն պաթըր-
տըն : Բրօթիսթան մեղհեպլնէ թապի սէբիլ օն ֆըր-

գալարընթաց պերագեր 70 միլիոնտան ազ պիլիբիաիք , գալարը քի 30 միլիոն տա Փանոսեանըարտան իլալէ օլըր : Պուտտա մէզճէպինին թէվապիսինի իքի գաթ էթմէյէ նէ գաղանրը Փանոսեան . էն չօղու 200 միլիոն տերլէր Պալլիլէր : Փանոսեանըն « Երմէնի եախոս Բուժ մէզճէպինտէ 50 միլիոն թէվապի վար » տէմէսի իլէ փէք չօգ շէյ աննաչըրը . էվլէլա Երմէնի մէզճէպինտէ 50 միլիոն քիշի վար աննաչըրը քի կիւճպէլա 3-4 միլիոն քիշի վար . Բուժ մէզճէպինտէ տախի 50 միլիոն քիշի վար տէսէք , օ տախի եանըշ , զիրա 10 միլիոն գըտար զկատէ վար : Եօգ էէր Փանոսեան Երմէնիլէրի Բուժարընս գարըշտըրը պիր մաճուն էթմէք միւրա տընտայրսա , պագալմ պունու Ելմիաճնական Երմէնիլէր իսթէսէլէրտէ Բուժլար գապուլ իտէյօրմուտուրլար . Ելմիաճնականլարը շիմոի Բուժմա գաթտըրը հալ տէ , եարըն տա Բրօթէսթանլարա գաթմայաճաղը նէ . տէն մալլւմ , վէ օպիր կիւն տէ Պուտտա մէզճէպինէ վէ պէլքի պու սէպէպէ մէպնի մէզքիւր մէզճէպլէրին սայըլարընը զկատէ գօմաղա իշքիլ էթմէմիշ տիր : Փանոսեան , հիշ շիւփհէն օքմայն , եօղուն պու տուր վէ միլլէթիմին կէօղիւնիւ աչայօրուժ տէյիպ մէզճէպ տաչարընըն կէօղիւնիւ գափայըպ կէրի կէրի ճէքիշաիլիպ թէքրար Նատըր վէ Աճմէտ շահ միսպլ միլլէթին պիր գըսմընը աղըր զինճիրլէրլէ Ալզանիստան վէ Պէլուճիստան վէ ծնտան տախի Չինու մաչին սահրալարընա սիւրիւքլէյիպ կէօթիւրմէք տիր միւրատըն : Սէֆիլ միլլէթ , սալթ եէսիրլէք իլին մի տօղմուշտուն . Յալ կէրտէր , Վանլիթիմուրլար վէ Շահաբատըր տուրուր , վէ ծնարտան պէթէրլէր հուգուրա կէլըր :

Ճէնաղէ մատտէսի սըրֆ ճիսմանի օլտու գունու սէն քէնտի գուրտու գուն սըրֆ ճիսմանի քիլիսէնէն աննատ : Սէն սալթ օլ Ելրօբայը կէօրմէյէն , Ֆրանսայը վէ Պէլ ճիգայը վէ Հոռմայը թանրմայան րէֆիլլէրինին վէ նատան ճէօմատթընըն կէօղիւնիւ պօյայապիլիբսին : Վէ պունու տա պիլմիշ օլ քի ճէնաղէ մատտէսի սըրֆ

Ճիսմանի տիր տէյի խտտաա խտեճէք օլուքանն էնճաւ
 մընտա էօլլէլէրինի սէլլի աղաճլարընըն ալթընա կէօմ
 տիւրմէյէ մէճալուր օլաճաղընա շիւփհէն օլմարն : Ալթը
 չի պունա նէ գատար տա րաղի օլամազտն , ճէնաղէնին
 պիրինի սրքֆ ճիսմանի գուվլէթիլէ զապթ իթմէք իլին
 ճէնաղէ մատտէսի սրքֆ ճիսմանի տիր լաֆղընը իճատ
 իտէրսին , վէ օլ վէճհլէ բուհանի հուգուգու թանը
 մայրպ բուհանիճէ հագսրղ օլուղուհուա իպրաղ ի
 տէրսին : Քագաթ սէն տախի հիսս էտիպ աննայօրսուն
 պահարընըն զայրֆլըղընը վէ պիւրհանլարընըն պիւ
 հուտէլլինի . վէ օլ ճիհէթտէն միլլէթլէրի վէ մէղ
 հէպլէրի , թէօրէլէրի վէ գանուղարը , նամուղարը վէ
 վէ աուէթլէրի պիրպիրինէ գարջը չըգարըպ , եախօս
 պիրպիրինէ եարօրմա չաղըրըպ , պիր պիրինի պիր օ
 պիրինի ալթ էթմէնին զայրէթինտէ պուլլուհուպ , տա
 հիհլլէ իսպաթ կէթիրտիլինի եախն չըգարըպ վէ եա
 լանա իսպաթ կէթիրտիլինի սահիհլէտիպ , հէր քէտի
 վէ հէր շէյի սէնին չամուրլու սուլարընլա (Քրանաա
 նըն չիքքէֆ տէրէլէրինտէն ագըլթարըն սուլարլա տէ
 յիմ մի) երգամագ ճահթընտա օլուղուհու հալտէ ,
 դօ սէնին բէֆիգլէրին վէ ճէօմաաթըն տա փագ պիր
 բլըգ վէ նուրանի պիր ճէլպլէթ քէսպ իտէյօրսուղ դը
 յատընտա պիւսպիւթիւն քէօրլանըպ վէ իսօրլանըպ ,
 վէ մէղհէպ վէ զամիր վէ նամուս վէ զիւիւմ սէրպէսթ
 լլիննէ շայան օլույօրսուղ իւլլէատընտա մէղհէպսիղլլի ,
 զամիրսիղլլի . նամուսուղուղու վէ իլլիմիղլլի գու
 ճագըպըպ սէվլինիլէր :

Օ իտտէ թէէսիւֆ էտէճէք պիր հալ տէ շու քի
 քաթոլիկ քիլիսէսինին գարջըսընա սէնին քիլիսէնի գօ
 յուպ , քէնտի զիւիւմլէրինի քիլիսէնէ աո վէ զամմ
 իտէյօրսուն . գալտը քի սէնին քիլիսէն հէր նէ գըտար
 տա մէղհէպ մատտէսինտէ ալխարհականըրա պիր է
 հէմիլէթ վէրլիօրսա՞տա կինէ քէնտի իլաննամէսինին
 աղըրըղընը Հ . Սարգիսին շահատէթնամէսինէ մէր
 պու թ թու թար , վէ թու թմայա մէճպուր տուր , եօգ

սա քիւրսիւտէն էնիպ ասալարը թէքք էթմէլի օլտու-
 դունա էիտէն ալեա՛հ տըր : Մէն տախի Հ . Սարգիսին
 մէքթիւպիւնին էհէմմիլէթինի աննայըպ վէ էվիլէքի
 լաֆղարընըն լաֆազանըք օլտուդունու տուլուպ , մէդ
 քիւր մէքթիւպիւ տավանըն քէօքիւնէ դօմայա վէ Օնա
 էտաս էթմէյէ մէճպուր օլույօրսուն : Պունու ֆաթ-
 ըիքխանէն տախի պէօյլէ թանդարապ իքինճի Յայտու-
 րարութիւնա գարչը աղղընը աչմատը վէ աչամատը
 քէնտի քէնտինէ գարչը հարէքէթտէ պուլունմամագ
 իչին . ֆագաթ սէնին իչին հաճաթ տէյիլ . սանա ուլ-
 կուն վէ մինասիպ պիր շահատէթլէք օլուն տա նէ օ-
 լուրսա օլուն . օլ շահատէթլիլի վէրէն հէմ անսիպ
 սայըրը վէ հէմ Ալլահ կիպի թափընըրը : Անճագ պու-
 արալըգտա կաթողիկոսունու շիլինկիր Մարկուս վէ ժամ-
 կոչ կիրակոսյա եէկրէնք պօյայօրսուն . Օնուն տա ճէօվա-
 պընը մէղհէպտաշարըն վէրսին : Փագաթ օլ Հ . Սարգի-
 սին իմդասըյա նէչը օլունան մէքթիւպտէ սէնին շէքք
 ու շիւփհէլէրինին հէփսինի սահիհէլնմիշ կէօրմիւ-
 շիւղ : Ելվէլա օլ տիւղմէ թահրիրաթա գարչը քէնտի
 միւթէվէֆա միւրաճաթաթ իտէր (բօթէսթ իտէր) .
 իլք պարբերութիւնտա իմդա սահապը տէրքի միւ-
 թէվէֆա հազըթթլէրի ճէմի միլէթլէրի (զամենայն
 աղգս) եանի եէթմիշ իքի պուչուք միլէթլէրի պիրա
 իսթիսնաէն (անխորաբար) պէսսէվկէ գապուլ էտիպ ,
 եախօտա ճէմի միլէթլէրի (քրիստիան , եահուտի ,
 միւսլիման , ժութփէրէսթ . . .) քրիստոս էֆէնտիւ-
 միզ հազըթթլէրինէ պիրլէշտիրը իմիշ . պունու պէօյ-
 լէ տէմէյիլէ եանի մէղհէպճէ հէփսինի պիր թութ-
 մուշ տէմէյիլէ սալթ քրիստիան իսմինի թառըյան միլ-
 լէթլէրի աննամագ իսթէրսէ տախի կինէ միւթէվէֆա-
 յը պիր ազ վագթ մէղհէպսիղ իտէր (հաչա՛) վէ քրիս-
 տիանլարըն իչինտէ քիմ պիլմէղ քի Բումլարլա պիրլէք-
 տէ Նուտերականը , կարլինականը , Անգղիականը , Ա-
 լետարանականը վէ սայըրլարը տախի պուլունուր .
 վէ միւթէվէֆայը պէօյլէ եա անկրօն եա անտարբէր

ատեմսինե սեպեպ օնուն Ֆրանսըզ վե Ռուս քիլեսէ-
 րինե կիթմէսինտեն իլէրի կեթիրիբ կիպի աննաչըըր .
 (պունըրը պիզ սալթ Թէոդորեան կրօնական ճանաչմ-
 տէյեպիլըրիզ եօզ քի Տարեան) : Սանիէն խնայը
 գօյան իբրար խտեր (եախօտ տահա էյի աղըընտան գա-
 չըրըր) քի միւթեվէ ֆա սաղըզընտա քաթոլիկ վե բում
 քիլեսէրինտե (վե Միսիթարեանըրն քիլեսէսինտե
 տահա ղեատե) հաղըրգուծիւն ալմագ արզիւլէր ե-
 միշ . ֆաքաթ օնըր խորուծիւն իտերէք վեբմէղէր ե-
 միշ , հեմ քաթոլիկիլէր վե հեմ Ռուսըր . (Փանտեան ,
 պու տա իֆիթիրա մը տըր) : Հայը Սարգիս պունու
 պէջլէ սեջլէտիքտեն սօնըրա աչաղտա քաթոլիկ քա-
 հանսար խորուծիւն էթմէյերէք Հաղըրգուծիւն վեր-
 տի աէյիպ քէնտի սեօղիւնէ գարչը չըգար . սաղըզըն-
 տա խորուծիւն էտէնիլէր էօլիւմ սաաթինտե էթմէզ
 լէր մի : Հ . Սարգիս պունու էյիտեն պիլըր իտի . պի-
 լըր կէօրմիւշ տիւր տախի Փարիզին ժողովրդապետա-
 կան հուգուգըրընը վե սըբալարընը վե ալէլ խուսուս
 ժողովրդապետտեն իղինսիզ քիմէսին Թոշակ վեբմէյե
 բուհասթը օլմատըրընը . վե Միսիթարեանըրն տախի
 անխտրաբար վեբեմէտիքէրինե վե իչէրինտե վերէն
 տախի պուլււնմատըրընա բանա աչնա ըտը , զիրա օլ
 անխտիրլէր Միսթանուծիւնտան չըգարըմը խարըճտե
 գալմը բորըր վե Հ . Սարգիստե օնըրտան վե օլ սե-
 պեպիլէ չըգարըմըր ըտը . վե օլ վեճհ իլէ էյեր Հ . Սար-
 գիսէ խոստովանանք օլան վե օնտան հաղըրգուծիւն
 խտէյէն օըսայըտը , Հ . Սարգիսին Թեատրիք էտեպիւ-
 տիյինի պրագալըմ , Մէնըսթրտան տախի կեթիրտի-
 բեպիլըրլէրտի վե միւսթաքիլ կեթիրտմէ լիխալէր , շիւն
 քի քէնտի Հ . Սարգիսին սեօղիւնէ կէօրէ պրագալըմ
 քաթոլիկիլէրի Ռումար պիլէ Հաղըրգուծիւն վերէ-
 մէղէր իմիշ : Շու տա վար քի անխտիր Հ . Սարգիսին
 Թագրիլինէ պինայէն Հ . Պետրոս անխտիր օլտուղու
 հալտե մատուռունտան անխտիր արգատաչընա հաղըր-
 գուծիւնը վերիպ եախօտ գօյ վերիպ քի պըրն վե

Տօտեան քէնտի խոստովանահայրընտան (պիղծէ վե-
 ֆաթրնտան սօնդրա խոստովանահայր նասպ օլունան
 տան) հօղորդութիւն ալըպ քէնտինէ վէ ֆամիլեայա
 փէք զիատէ մագպուլ շէյ օլմուշ օլուբուտու . եախօտ
 էվէ կէթիրիպ տէ Հ . Սարգիսէ վէրտիրէմէզմիտի քի
 Հ . Սարգիս քէնտի էլէ իլէ վէրսին վէ օլ վէճճ իլէ իշ
 տահա սուհուլէթիլ օլմագմըրուր վէ անխտիր տէնիլէն
 Հ . Պետրոս տահա զիատէ խաթրըշինաս սայրմագմըրուր
 էյէր մէզբիւր թահրիրաթ Հ . Սարգիսին իսէ , օլ պի-
 րի պիլինէ մուղաիր սէօղլէրի քէնտի իխթիարըղընա
 վէրէմէզէր , աէմէլիլ քի պրագարը վէ ունութ-
 տուղու քիլիսէ իլէ պիլլէրտէ քաթոլիկ լաճիգասընը վէ
 նիղամընը վէ թէօրէսինի վէ նամուսունու պրագմը
 վէ ունութմուշ օլմալը : Պիր ազ տահա իլէրի կիտե-
 լիմ , մէքթիւպին տիւղմէ վէ սախթէ օլտուղունու
 տահա զիատէ աննարըղ : Հ . Սարգիսին սէօղլենէ պի-
 նայէն միւթէվէֆա հօղորդութիւնու Ֆրանսըղ եա
 խօտ Ռուս քահանասընտան ալմագ արղիւլէր . միւթէ-
 վէֆա պիլմէզմիտի քի ծղար Հիչ պիր վագթ անխտիր
 վէրմէզէր վէ թէճրիւպէսինտէ տախի պուլունմուշ
 իքէն , տէմէք օլուր քի Հ . Սարգիսին սէօղլենէ կէօ-
 րէ միւթէվէֆա եա Ֆրանսըղ քաթոլիկ եա Րուս օլ-
 մագ արղիւլէմիշ . ֆաքաթ միւթէվէֆա էյի վէ պէլ-
 քի Հ . Սարգիստէն զիատէ էյի պիլլը իտի , իշիտմիշ
 էյրէնմիշ , գանմը ըտը քի բում վէ քաթոլիկ պիրլը-
 տէ օլամագ վէ ծնուն իլին տէ Հ . Սարգիսէ սէօլէյէ-
 մէզտի քի « Պանա եա քաթոլիկ եա Րում փափասը
 կէթիր » : Պու նէ մուխալէֆէթ : Տահասը վար . հայ-
 տէ տէլէլիմ քի Ֆրանսըղ եա Րուս քահանասը չաղըրթ-
 մը օլտուն , էյ նասըլ օլուր քի էթրաֆընտաքիլէր պիր-
 տէն պիրէ նախտահ հասթանըն հուղուբունա պիր
 Միխիթարեան քահանասը չըգարըրար . նէ նուֆուսը
 միւթէվէֆանըն էմը ու արղիւսիւնէ գարըլ էտէպի-
 լիւրէրիտէ : Տէմէք օլուր քի էյլէ պիր միւթէպէր զա-
 թըն աղըր պիր հաստալըղընըն վագթընտա պիր Միխ-

Թարեան չաղըրըրըս մուճախէյնն է օնիւնտէ պուլուն տուղու հալտէ, միւսժագիլ Տատեան հաղըթէթէրի քէնտի իտտէմիշ տիր վէ սալթ օնու իտտէմիշ տիր, եօք քի Ֆրանսըղ եախօս Բուս եախօս Միխիթարեանլարտան Թէրք օլունմուշ վէ քէնտի մատերի քիլիսէսինի պրագմիշ մէղհէպինտէն չըգմիշ վէ Եջմիածնականլարտա տախի մագպուլ սայըլմամիշ վէ կրօնական իրաւունքա գարչը կիւնտահ իշէմիշ (ընդդէմ կրօնական իրաւանց մեղանչող) վէ քահանայըգտան տախի Փարիզ կէլմիշ պիր զաթը: Քէղալիք միւթէվէՓանըն Հ. Սարգիստէն հաղորդութիւն ալմագ իսթէմէսի միւթէվէՓայը Հ. Սարգիսին հալինտէն պիխապեր սայմագ տէյլմի. վէ պունու պէօլէ սայմագ մուհայը գապիլինտէն օլտուղու հալտէ, եանի Հաղորդութիւն վէրէմէյին քիշնի էօլիւմ հաղըրըղընա չաղըրմագ եախօս չաղըրթմագ նէ գատար Ֆիքրէ գարչը շէյ օլտուղու ամմէյէ մալիւմ տիւր:

Փանոսեան, պէլքի Ֆիքրինտէն կէլմիշ տիր քի օլ եալան շահատէթիլիսէ իրթիքեապ էտէն զաթ պարէ պիր եալան եէմին տէ էտէմէգմիլիտի եախօս էթտիւրէմէղէրմիլիտի քի տալայը Թէքմիլ գաղանմիշ սայըլայրտըն. պու սէնի իշին հէմ իգթիղա, հէմ գօրայ վէ հէմ հիչ կիպի սայըլըր. Փագաթ մէղհէպտաշարըն էյի պիլիլիքէր քի գապիլ տիր կիւնիւն պիրինտէ օլ քէնտի էօլ վէ մատերի քիլիսէսինի Թէրք էտիպ պըրագան փափագ նէՓսու նէՓսանիլէթինի Եէնիպ Թէքրար Թէօլպէյէ կէլիւր վէ օլ վագթ սահիշիլք մէյտանա չըգտըղը հալտէ միլէթին իթիպարը նէրէտէ գարըր...:

Հ. Սարգիսին մէթիւպիւնիւն իմթիհանընըն գուսուրունու տա Փանոսեանա պրագըրըղ. պիլ աննա տաճաղըմիղը աննաթարգ. Փանոսեան իտտէրսէ մէթիւպիւն իշինտէ Տատեան Եջմիածնական էօլտիւ տէյիլագըրտըր օլմատըղընա տիգաթ պուլյուրտուն. իտտէրսէ Տատեան Միխիթարեանլարըն էլիլիլէ խղճմտանըլնը րահաթլանտըրըս Տիլիւսը Ե գոհ յոյթ յոյթ օլմասը

նէ տէմէք օլմասընը աննաթարն . վէ թէքրար Հ . Սարգիսին սօն ստաթընատագ եանընտա տուրմասը վէ սօն արձահում վէրմէսի վէ պաշտօն էթմէսի Եջմիածնական Հ . Սարգիսին էտէճէք շէյլէրի օլմասըղընը տույուրթատուն . վէ Հ . Պետրոսուն վէ Հ . Գրիգորիսին յուղարկաւորութիւնտա Հ . Սարգիս իլէ պերապէր եախօտ ծնա եարտըմ էտէրէք (նէ դըտար օլմայաճագ շէյ) Եջմիածնական ճէնագէսինտէ աշիքեար օլարագ մէվճուտ պուլունմալարընըն գապիլ օլտուղունու աննասըն վէ աննաթարն . իլա քի Սյվաղօլքիլնին վէ Թէոգորեանըն իխթիլարնտան սօնդրա . պունտան մատէ Մուրատեան վարժարանըն քիլիսէսինտէ ճէօմասթ տույարագ վէ Հ . Սարգիս տէ պիլէրէք Պատարագ սէօլ լէյիպ Պաշտօն էթմէլէրի նասըլ աննաշըլպիլիբ օլտուղունտան տօլայը Փանոսեան Հ . Սարգիստէն մալիւմաթ քէսպ էթսին . վէ իլէրի խարութիւն էտէն Բուսլարըն սօնդրա Պատարագ վէ Պաշտօն էթմէլէրի տախի պիդի իչին աննաշըլմազ շէյ աիր . պէլ քի Փանոսեան պունու տա իմթիհանա սօգուպ աննայապիլիբ . պունըարտան մատէ ախէր պայաղը վէ իամ վէ ալէլ աճէլ պաղանիլը լաֆղար վէ պահարըլը Փանոսեանըն իմթիհանընա հէվալէ իտէրէք , շունու տա տէրիզ քի նիչին միւթէվէֆա էօլիւր էօլմէզ Տատեան քաթօլիկ էօլիւր տէյի աիւնեա ալէմ տույար վէ Մտամօլ տախի տույուպ սէս չըգարմազ . Ֆուգաթ ճէնագէսի Փարիզտէ կէօմիւլլէյիպ Սթամբուլա կէլէճէք վէ ծնտակէօմիւլլէճէք խարպէրի ալընաղը պիլլէ Տատեան էէնիտէն Եջմիածնական քիլիսէսինէ թապի օլուր վէ Եջմիածնականըրըն տըր տէյի պաղըրըրլար վէ հալէ գօրգուլաընտան վէ վէսպէսէլէրինտէն պաղըրըմագտա տըրլար , վէ գապիլ օլտա Հանգանակարընը տէյիչթիլէճէքլէր եախօտ էէնի պիր Հանգանակ իհտաա իտէճէքլէր քի օլմայաքի Տատեան Եջմիածնականըրըն պէօլլէլիւնտէն այրըլպ Վաթօլիկէականըրըն պէօլլէլիւնէ գաթըլարն : Չօգ վէլլէլէ չօգ վէսպէսէյէ տէլալէթ աիր :

Պունա պետէլ Փանոսեան տա տէյէճէք քի քաթու
 լիկէր նիչին պաղըրձմաորըար . նիչին Մխիթարեանըար
 անխտե տիւնեայա չավ հաիոյ հէր թարաֆա թէլէգ
 քաֆ չէքմէտիլէր , նիչին Փարիզին սօգագ լարընտա Տաու
 եան քաթուլիկ օլտու վէ էօլտիւ տէյի եաֆթալար եա
 փըշաբըրըպ վէ էլ էլէ վուրուպ չաղըրձմաորըար եախօտ
 թէլլալ օգուտմաորըար . . . : Պիղճէ Տասեանըն քաթու
 լիկ օլմաոր թապի պիր շէյ տիր . պու եէնի պիր շէյ տե
 տէյիլ վէ իւքի տե տէյիլ , նասըլ քի սօնու տախի տէյիլ .
 Էջմիածնականըն Հռոմէական օլմաոր օլ դատար աղ
 թաաճիւպէ շայան պիր շէյ տիր նե դատար քի Հռոմէ
 ականըն Էջմիածնական օլմաոր ղիատե թաաճիւպէ շայան
 դամիրէ դարը , դալպէ ղըտա վէ Ֆիքիրէ մուղայիր ի
 սե . իլէրլէմէք , չըգմաօգ վէ եիւքսէլմէք տայլմ պեօ
 յիւք վէ ճէլլ ինսանըարըն հալի օլուպ , տուրմաօգ էն
 մէք վէ ալչալլանմաօգ տախի քիւչիւք քիմսէլէրին
 հալի տիր . Ֆիքիր պեօյիւք եիւքսէլլը տե եիւրէք եիւր
 սէլմէղ մի . իլիմ պեօյիւք եիւքսէլլը տե մեղճէպ պեօ
 յիւչիւպ եիւքսէլմէղ մի . թապիաթ վէ ինսան թէվա
 րիխինտե սահիհլըք արանըր տա բուհ եպեաիլըք վէ իլա
 հիլըք թէվարիխինտե սահիհլըք արանմաղ մը վէ արայան
 պուլմաղ մը , վէ սահիհլըք պիր վէ պիրլըք տէյիլ մի .
 Պունըարը , Փանոսեան , սէնին վարդապետլէրին տախի
 սեօյէր վէ Հռոմա քիլիսէսինի պեօյէ թանըմը տը .
 դալըր քի պու նաղըք մատտետե սէնին ապըն վէ թա
 պիտիզիւր ագընըն երմէյէճէք վէ երեմէյէճէք շէյէր օլ
 տուղը իչին պու դատար սեօյէմէմիղ քիֆայէթ իտեր :

Եւ քիս օլ տէհշէթամիղ ուտուլ տէյիպ քաթուլիկ
 լէրի տէհշէթլիւ վէ հիպէթլիւ կեօսթէրմէք ճահթըն
 տա պուլունաուղըն հալտե , Ֆիքիրին ներէլէրէ վար
 տըղընը ճէօմաաթըն ֆէհմ էտէպիլլօրմու . ինսանի
 յէթ ու մետէնիլէթ չաղըրաղըն վազթ օլ թաթլը վէ
 լաթիֆ սետաըստան ալտանըպ կէյէ՛ Փանոսեան չա
 ղըրան վաթ մը տըր : Եու տէյիլ մի տէյէճէյին խաթմի
 քիլամընտա , « Հայլար , տահա օտանմաարնըպ մը շու

մէզէն պիտոս սըտըննան . վաղ կէջին շու մէզէն պիտէն . ճէօմնաթա բաս իթիգաս եէթիշիր , ֆաղիէթ , ինսաֆ ու մէրհամէթ , աուա վէ մաղֆիրէթ օլտու գտան սօղլա քիլիսէ վէ խորհուրդլար , քիլիսէ հուգու գու վէ նիգամր պիհուտէ շէյլէր . բարաս , քէշիշ , բուհայան , սալթ զարարլա շէյլէր . ծնարա գարը միւրաճաթ օլընմալը (բրօթէսթ էթմէլն) գարը եաղլէ մալը . ճէնկլէշմէլն . վէլհասլը Ննճիլէ նէ հաճաթ , թալէ մուտուն եախօթ Գուրանըն պիր գաշ սիւրէ ու սա հիֆէլէրի տախի քեաֆի տիր , հիշ օլմաղաս շինախտանըն Վէտալարը տա պիզճէ ինսան գըսլընա եէթիշիր . . . : » Ան ֆանտսեանլար , ինսան էվտօրնը հայ վանաթա բուպար էթմէլէ շէյլնմէտիինիզ հալտէ , պէն սիլէ նէ իամ վէրէյիմ . էնաիքճէ էնէր վէ էնմէլէ մէճպուր օլուրսուհուզ . իլէրլէյինիզ պագալըմ , նէրէշէտէք եէթիշէպիլըրաինիզ . գօրգարըմ նէ գատար քիշաղլէթի խանըն թաշընասան գաշըպ երբագլանրօրսանըզ , օլ գատար օլ թաշա վուրուրուպ փարալանհաճաղընըզ եանաշըյօր : Հումն քիլիսէսինէ եախօթ Գութօլիկէրէ գարը ճէնկլէշնօրուզ աէլէրէք սէֆիլ ճէօմնաթը կիրապասան կիրապա աթըպ , եախօթ մէյասնտան մէրասնա շէքիշտիրիպ , Ներոնլար կիպի քիլիսէլէրին սլէֆլէրի իլէ վէ քրիտախանլարըն գանլարըլա միւֆէրրին օլուպ . քրիտախան լէշէրինին իւզէրինտէն ֆիւթուհաթ արապարընը կէշիրիպ էօմիւր ու աֆլիէթ քէսպ էտէյօր կիպի պիլա ֆիթիւր վէ պիլա իգասպ կէզինէն Ֆլէժիասլար , թէհլիքէլն պիր ճիպպարի գայանըն սլէթընտա աուրուպ հէմէն պաշընըզա տիւշէճէք եպէտի գօրգուսուհա գաթլ օլմուշ իքէն , ու մուտլար քէօիլէտիինտէ վէ սիլահլար աշընըպ քէօլանարըղընտա Յուլխանտըրար միտալն ճէլմէլլէ* լաֆընըր ելէ վէ աղըզա ալըպ հանի օլ թանըմատըղընըզ , աննամատըղընըզ վէ աշընըզ էրմէտիի ճիլվէթլի աղընըզա փէսէնա էտիպ վէ քէնտինիլէ պիր էլաթ էտինիպ կէօյա քէնտի քիլիսէնիլի հրֆզ վէ մուհաֆաղա էթմէք միւրատըր .

րա, իսամինիզի վէ եէնիլմէզ խասմինիլի կիւլէրէք վէ
 զէվգէ ալարագ վէ խօրլայամատըղընըզ հալատ տախի
 հիչ տէյիլ իսէ սէվտիրմէմէք ճահթըրլա խալգը ալ
 տսթտըղընըզ վէ նիւթականուլթիւն վէ մաթէրիալիզմ
 մուլթըրընը սէվտիրտիլիիլ հալատ, սնխ խայըն խը-
 յանէթ վէ գանըղ զատար Ասպէսքիլէրէր, օլ գուր-
 տուղունուզ միհրասպա տահա զիյատէ մէթանէթ վէր-
 մէ իչին սլիր տէ սլիր Հա-սապահնո-թի-ն լուղէթինի ալըս
 կէչիլ կէօյա ճէօմասթըն աղատըղընա վէ հուգուգ-
 բըրընա հիմայէթ խաէր կիպի, անհա-սապո-թի-ն թօխուլ-
 բըրընը զալալը մագսըմլարըն եիւրէյինէ էքիպ զահիա
 վէ իպատէթքէար եիւրէրէրի սօղուս վէ ասըլք վէ
 պինամուսըւգ աչարըրլա միլէթին ճիւհէլա գըմընը
 աչայըս միլէթէ, քիլիսէյէ վէ Ալլահա էպէտի վէ էօլ-
 մէզ սլիր խըղմէթ էտէյօրուզ տէյէրէք էօյիւնտիւլիւ-
 նիւզ վէ սաղըրընըզ հալատ, եա օ տուր քի սիղին
 իլէ սլիրլիտէ միլէթինիլի քիլիսէսիլ, մէզհէսլիլ վէ
 Ալլահօրը պրագըրընըզ, եա եօգսա մէզհէսլիտաչ միլ-
 լէթինիլ գօնուղը տալըն շիւրիւքլիլինի տուլուս
 օլ սիղին կիպի յուշկատարիլիլէրին թաթը վէ ալտա-
 տըճը սէսինէ հայրսն օլուս գալիլմալ վէ սիլ օլ
 հալէ կիրիթթար էտէն էսապարըն ասընը արայըս սլու-
 լուս վէ քէնտի քէնտինէ կէլիս, եանըմալ վէ ալ-
 տաթմալ, եանմալ վէ երգըմալ, էօլմէզ վէ էօլտիւր-
 մէզ սլիր քիլիսէյէ, տէյիլ սլիր գաչ սէնէլք քիլիսէ-
 յէ (մուսպաչտ, բնապաչտ, նիւթապաչտարըն քիլի-
 սէսինէ), նէ տէ սլիր գաչ եիւզ սէնէլք քիլիսէյէ
 (բրօթէսթանլարըն, յունաղաւանլարըն քիլիսէսինէ),
 իլլա Փանտսանըն պին սէնէլք զանն էթտիլիտէն մա-
 աէ պին սէքիլ եիւզ սէնէլք սահիհ կաթողիկէ քի-
 լիսէյէ թէվէճճիւհ էտիլ սըղընըր Տատեանլար վէ
 Նորատուհէանլարլա պէրասլէր :

12
664

1237

ՀԱՍ Ֆինանսարար Գիտ. Գրադ.

FL0596115